

İSİM

login – Kullanıcının sisteme girişini sağlar.

KULLANIM

```
login [ isim ]  
login -p  
login -h konakismi  
login -f isim
```

AÇIKLAMA

login, bir sisteme bağlanmak için kullanılır. Ayrıca, istenilen bir anda, bir kullanıcı adından başka birine geçiş yapmak içinde kullanılabilir (günümüzdeki pek çok kabuk, yerleşik olarak bu özelliği desteklemektedir).

Herhangi bir argüman belirtilmemişse, **login** kullanıcı adını soracaktır.

Şayet kullanıcı root değilse, ve eğer `/etc/nologin` dosyası varsa, bu dosyanın içeriği ekrana basılacak ve **login** sonlandırılacaktır. Bu genellikle, sistem kapanırken, yapılacak bağlantıları önlemek için kullanılır.

Şayet kullanıcı için `/etc/usertty` içinde özel erişim kısıtlamaları tanımlanmışsa, kullanıcı bu şartları karşılamak zorundadır. Aksi taktirde bağlantı girişimi reddedilecek ve bir **syslog** iletisi üretilecektir. Daha fazla bilgi için "**ÖZEL ERİŞİM KISITLAMALARI** (sayfa: 2)" bölümüne bakınız.

Şayet kullanıcı root ise, `/etc/securetty` içinde listelenen uçbirimlerden birisini kullanarak bağlanmak zorundadır. Giriş hataları **syslog** tarafından kaydedilir.

Bütün bu şartlar kontrol edildikten sonra, parola istenecek ve kontrol edilecektir (şayet bu kullanıcı için parola gerekli ise). **login** sonlandırılmadan önce, 10 giriş denemesine izin vardır, fakat ilk üç denemeden sonra isteğe karşılık verme süresi uzayacaktır. Bağlantı hataları **syslog** üzerinden rapor edilecektir. Bu, ayrıca başarılı root bağlantılarını raporlamak içinde kullanılır.

Şayet `.hushlogin` dosyası varsa, bir "hızlı" bağlantı gerçekleştirilir (bu özellik; e-posta kontrolünü, en son bağlantı zamanının ve günün iletisinin ekrana basılmasını engeller). Diğer yandan, şayet `/var/log/lastlog` dosyası varsa, son bağlantı zamanı ekrana basılacaktır (ve o anki bağlantı kaydedilecektir).

Uçbirimin UID ve GID ayarlarını yapmak gibi, rastgele yönetim işleri yapılır. Şayet daha önceden belirtilmişse, **TERM** ortam değişkeni korunur (**-p** seçeneği kullanılmışsa diğer çevre değişkenleri de korunur). Daha sonra **HOME**, **PATH**, **SHELL**, **TERM**, **MAIL** ve **LOGNAME** ortam değişkenleri ayarlanır. **PATH** değişkeni normal kullanıcılar için öntanımlı olarak `/usr/local/bin:/bin:/usr/bin:.` ve root kullanıcı için `/usr/local/sbin:/usr/local/bin:/sbin:/bin:/usr/sbin:/usr/bin`'dir. Son olarak, şayet bu bir "hızlı" bağlantı değilse; günün iletisi görüntülenir, kullanıcıya ait `/var/spool/mail` içindeki dosya kontrol edilir ve şayet dosya uzunluğu sıfırdan farklı ise bir ileti görüntülenir (şayet bu dosyanın uzunluğu sıfırdan farklı ise, kullanıcıya bir ileti gelmiş demektir).

Daha sonra kullanıcı kabuğu başlatılır. Şayet `/etc/passwd` içinde kullanıcı için bir kabuk tanımlı değilse, `/bin/sh` kullanılır. Şayet `/etc/passwd` içinde bir dizin tanımlı değilse, ev dizini olarak `/` (kök) dizini kullanılır (yukarıda bahsedilen `.hushlogin` dosyası için ev dizinine bakılır).

SEÇENEKLER

-p

getty(8) tarafından kullanılır, ortam değişkenlerinin korunmasını sağlar.

-f

İkinci bağlantı doğrulamasını atlamak için kullanılır. Özellikle root kullanıcı için çalışmaz ve Linux altında da çalıştığı görülmemiştir.

-h

Diğer sunucular tarafından (**telnetd(8)** gibi) uzak konak adını, **login**'e bildirmek için kullanılır, böylece uzak adı **utmp** ve **wtmp** içine yerleştirilebilir. Bu seçenek sadece root kullanıcı içindir.

ÖZEL ERİŞİM KISITLAMALARI

`/etc/securetty` dosyası, root kullanıcısının bağlantı yapabileceği, uçbirim isimlerinin listesini içerir. Her bir satırda, `/dev/` öneki olmaksızın bir `tty` aygıtının adı belirtilmelidir. Şayet bu dosya yoksa, root kullanıcı herhangi bir uçbirim üzerinden bağlanabilir.

Günümüzde çoğu Linux sistemi PAM (Pluggable Authentication Modules – Eklenebilir Kimlik Kanıtlama Modülleri) kullanmaktadır. PAM kullanılmayan sistemlerde `/etc/usertty` dosyası, belirlenen kullanıcılar için, ek erişim kısıtlamaları içerir. Şayet bu dosya yoksa, ek erişim kısıtlamaları yüklenemez. Bu dosya çeşitli bölümler içerir. Üç bölüm türü mümkündür: **CLASSES**, **GROUPS** ve **USERS**. **CLASSES** bölümü uçbirim sınıflarının ve sunucu adlarının şablonlarını içerir. **GROUPS** bölümü her bir grup için, **USERS** bölümü ise her bir kullanıcı için izin verilen uçbirimleri ve sunucuları tanımlar.

Bu dosya içindeki her bir satır en fazla 255 karaktere sahip olabilir. Açıklamalar **#** ile başlar ve satır sonuna kadar devam eder.

CLASSES Bölümü

Bir **CLASSES** bölümü bir satırın başında tamamen büyük harflerden oluşmuş **CLASSES** dizgesi ile başlar. Yeni bir bölümün başlangıcına veya dosyanın sonuna kadar her bir satır sekmeler ya da boşluklar tarafından ayrılmış sözcük dizilimleri içerir. Her bir satır uçbirim sınıfları ve sunucu şablonları içerir.

Satır başındaki sözcük, satırın kalanında tanımlanmış uçbirimler ve sunucu şablonları için ortak sınıf ismidir. Bu sınıf ismi **GROUPS** veya **USERS** bölümlerinde kullanılabilir. Yinelenmiş sınıflar oluşturma hatasından korunmak için sınıf isimleri tanımlamaların içinde kullanılmamalıdır.

Örnek bir **CLASSES** bölümü:

```
CLASSES
sinif1      tty1 tty2
sinif2      tty3 @.foo.com
```

Burada *sinif1* ve *sinif2* sınıfları sağ taraflarındakilerle tanımlanmıştır.

GROUPS Bölümü

Bir **GROUPS** bölümü; her bir UNIX grubu için izin verilen uçbirim ve sunucuları tanımlar. Şayet bir kullanıcı `/etc/passwd` ve `/etc/group` dosyalarındaki tanımlara göre göre bir UNIX grubunun üyesi ise ve bu grup `/etc/usertty` içindeki **GROUPS** bölümünde belirtilmiş ise, kullanıcıya erişim izni verilmiş demektir.

Bir **GROUPS** bölümü bir satırda tamamen büyük harflerden oluşmuş **GROUPS** yazısı ile başlar ve altındaki tüm satırlar, boşluklar veya sekmeler ile ayrılmış, kelime dizileridir. Bir satırdaki ilk kelime grup adı ve diğer kelimeler; grup elemanlarına bağlantı için izin verilen `tty`'lerin ve konakların adlarıdır. Bu tanımlamalar önceki bölümde(**CLASSES** bölümünde) açıklanan sınıfları içerebilirler.

Örnek bir **GROUPS** bölümü:

```
GROUPS
sys      tty1 @.bar.edu
stud     sınıf1 tty4
```

Bu örneğe göre, `sys` grubunun üyelerinin `bar.edu` alanından ve `tty1` üzerinden oturum açabilir. `stud` grubunun üyeleri ise `sınıf1` sınıfında belirtilen `tty`'lerden veya `tty4`'den oturum açabilir.

USERS Bölümü

Bir `USERS` bölümü bir satırda tamamen büyük harflerden oluşmuş `USERS` yazısı ile başlar ve altındaki tüm satırlar, boşluklar veya sekmeler ile ayrılmış kelime dizilerinden oluşur. Bir satırdaki ilk kelime kullanıcı adı olup diğer kelimeler bağlantı için izin verilen `tty`'lerin ve konakların adlarıdır. Bu tanımlamalar `CLASSES` bölümünde açıklanan sınıfları içerebilirler. Dosyanın başında bölüm adı belirtilmeden yerleştirilmiş satırlar varsa bu satırların öntanımlı olarak `USERS` bölümünün satırları olduğu varsayılır. Örnek bir `USERS` bölümü:

```
USERS
zacho    tty1 @130.225.16.0/255.255.255.0
blue     tty3 sınıf2
```

Bu örneğe göre, `zacho` sadece `tty1`'den ve IP adresi `130.225.16.0 – 130.225.16.255` aralığında olan konaklardan oturum açabilirken, `blue`'ya `tty3`'den ve `sınıf2` sınıfında belirtilen yerlerden oturum açabilir.

`USERS` bölümünde kullanıcı adı olarak `*` belirtilmiş bir satır bulunabilir ve bu satırdaki tanımlar diğer satırlardaki tanımlarla uyuşmayan kullanıcılara uygulanır.

Eğer bir kullanıcı için hem `USERS` hem de `GROUPS` bölümünde eşleşme sağlanıyorsa, bu kullanıcı her iki bölümde izin verilen yerlerin herhangi birinden bağlanabilir.

Kökenler

`USERS`, `GROUPS` ve `CLASSES` bölümlerinde tanımlanan `tty` ve konak kalıplarına köken (origin) adı verilir. Bir köken dizgesi şu biçimlerde olabilir:

- `/dev/` öneki olmaksızın bir `tty` aygıtının ismi; örneğin, `tty1` veya `ttyS0`.
- `@localhost` dizgesi; bu, kullanıcının yerel konaktan aynı konağa `telnet/rlogin` yapmasına izin verildiği anlamına gelir. Bu sayede, kullanıcı `xterm -e /bin/login` gibi bir komutu çalıştırabilir.
- `@.bir.dom` gibi bir alan adı soneki; bu, kullanıcının belirtilen soneke sahip alanlardaki konaklardan `telnet/rlogin` yapmasına izin verildiği anlamına gelir.
- `@x.x.x.x/y.y.y.y` biçiminde yazılmış bir IPv4 adres aralığı; burada `x.x.x.x` ağ adresini, `y.y.y.y` ise ağ maskesini belirtir. Örneğin, `@130.225.16.0/255.255.254.0` dizgesi, kullanıcının `130.225.16.0 – 130.225.17.255` aralığında bir IP adresinden `telnet/rlogin` yapmasına izin verildiği anlamına gelir.

Yukarıdaki belirtilerin başına, aşağıdaki sözdizimlerine uygun olarak bir zaman belirtimi getirilebilir:

```
zaman_belirtimi ::= '[' gün_veya_saat [':' gün_veya_saat]* ']'
gün              ::= 'mon' | 'tue' | 'wed' | 'thu' | 'fri' | 'sat' | 'sun'
saat             ::= '0' | '1' | ... | '23'
saat_belirtimi  ::= saat | saat '-' saat
gün_veya_saat   ::= gün | saat_belirtimi
```

Örneğin, `[mon:tue:wed:thu:fri:8-17]tty3` kökeni, Pazartesi gününden Cuma gününe kadar 8:00 ile 17:59 saatleri arasında tty3 üzerinde oturum açılabilirliğini belirtir. Bu açıklamadan da anlaşılacağı üzere a–b biçiminde belirtilen bir zaman aralığı a:00 ile b:59 arasındaki tüm anları içerir. 10 gibi tek bir saat belirtimi ise, 10:00 ile 10:59 arasındaki tüm anları içerecektir.

Bir tty veya konak belirtiminin başında bir zaman belirtiminin olmayışı buralardan zaman sınırlaması olmaksızın her an oturum açılabilirliği anlamına gelir. Eğer bir zaman belirtimi kullanmak isterseniz, hem bağlantıya izin verilen günleri hem de saati ya da saat aralığını belirtmelisiniz. Zaman belirtimleri boşluk karakterlerini içeremezler.

Öntanımlı kural belirtilmemiş bir `/etc/usertty` içindeki satırlardan biriyle eşleşmeyen her kullanıcıya herhangi bir anda herhangi bir yerden oturum açma izni verilmiş demektir (standart davranış).

İLGİLİ DOSYALAR

```
/var/run/utmp
/var/log/wtmp
/var/log/lastlog
/usr/spool/mail/*
/etc/motd
/etc/passwd
/etc/nologin
/etc/usertty
.hushlogin
```

İLGİLİ BELGELER

mail (1), **passwd (1)**, **passwd (5)**, **environ (7)**, **init (8)**, **getty (8)**, **shutdown (8)**.

YETERSİZLİKLER

Belgelenmemiş olan BSD'nin **-r** seçeneği desteklenmemektedir. Bu bazı **rlogind(8)** uygulamaları için gerekli olabilir.

Eskiden mümkün olan ardışık oturum açmalar artık çalışmamaktadır; çoğu amaçlar için **su (8)** bunu zaten ikame ediyor. Bunun yerine, güvenlik gerekçeleriyle, tty üzerinde olası dinleme süreçlerini kaldırmak için **login** bir `vhangup()` sistem çağırısı yapar. Bu parola dinlemeyi engellemek içindir. Biri kabuk üzerinde **login** komutunu kullanırsa, o kabuk artık tty'nin gerçek sahibi olmayacağından `vhangup()` tarafından öldürülür. Üst seviye kabuk veya xterm'de **exec login** kullanılarak bunun olması engellenebilir.

YAZAN

HP-UX için Michael Glad ([glad\(at\)daimi.dk](mailto:glad(at)daimi.dk)) tarafından geliştirilen BSD login 5.40 (5/9/89) Linux 0.12'ye Peter Orbaek ([poe\(at\)daimi.aau.dk](mailto:poe(at)daimi.aau.dk)) tarafından uyarlandı.

ÇEVİREN

Yalçın Kolukısa [yalcink01\(at\)yahoo.com](mailto:yalcink01(at)yahoo.com), Eylül 2005

YASAL UYARI

Bu çevirinin telif hakkı yukarıda belirtilen çevirmen(ler)e aittir. Özgün belgenin telif hakkı ve lisans bilgileri varsa ve belge içinde belirtilmemişse belge sonunda belirtilmiş olacaktır. Bu çevirinin lisansı, özgün belge için belirtilmiş bir lisans varsa ve bu lisans çevirinin de aynı lisansa sahip olmasını gerektiriyorsa onunla aynıdır, yoksa GNU GPL lisansı ve her iki durumda da ek olarak aşağıdaki koşullar geçerlidir. GNU GPL lisansı <http://www.gnu.org/licenses/gpl.html> adresinden edinilebilir.

BU BELGE ÜCRETSİZ OLARAK RUHSATLANDIĞI İÇİN, BELGENİN İÇERDİĞİ BİLGİLERİN VEYA KODLARIN NİTELİKLERİ İÇİN İLGİLİ KANUNLARIN İZİN VERDİĞİ ÖLÇÜDE HERHANGİ BİR GARANTİ VERİLMEMEKTEDİR. AKSİ YAZILI OLARAK BELİRTİLMEDİĞİ MÜDDETÇE TELİF HAKKI SAHİPLERİ VE/VEYA BAŞKA ŞAHISLAR BELGELERİ "OLDUĞU GİBİ", AŞIKAR VEYA ZIMNEN, SATILABİLİRLİĞİ VEYA HERHANGİ BİR AMACA UYGUNLUĞU DA DAHİL OLMAK ÜZERE HİÇBİR GARANTİ VERMEKSİZİN DAĞITMAKTADIRLAR. BELGELERİN KALİTESİ VEYA PERFORMANSI İLE İLGİLİ TÜM SORUNLAR SİZE AİTTİR. HERHANGİ BİR HATA VEYA EKSİKLİKTEN DOLAYI DOĞABİLECEK OLAN BÜTÜN SERVİS, TAMİR VEYA DÜZELTME MASRAFLARI SİZE AİTTİR.

İLGİLİ KANUNUN İCBAR ETTİĞİ DURUMLAR VEYA YAZILI ANLAŞMA HARİCİNDE HERHANGİ BİR ŞEKİLDE TELİF HAKKI SAHİBİ VEYA YUKARIDA İZİN VERİLDİĞİ ŞEKİLDE BELGEYİ DEĞİŞTİREN VEYA YENİDEN DAĞITAN HERHANGİ BİR KİŞİ, BELGENİN İÇERDİĞİ BİLGİNİN KULLANIMI VEYA KULLANILAMAMASI (VEYA VERİ KAYBI OLUŞMASI, VERİNİN YANLIŞ HALE GELMESİ, SİZİN VEYA ÜÇÜNCÜ ŞAHISLARIN ZARARA UĞRAMASI VEYA BİLGİNİN BAŞKA BİLGİLERLE UYUMSUZ OLMASI) YÜZÜNDEN OLUŞAN GENEL, ÖZEL, DOĞRUDAN YA DA DOLAYLI HERHANGİ BİR ZARARDAN, BÖYLE BİR TAZMİNAT TALEBİ TELİF HAKKI SAHİBİ VEYA İLGİLİ KİŞİYE BİLDİRİLMİŞ OLSA DAHİ, SORUMLU DEĞİLDİR.

Özgün belgedeki telif hakkı beyanı

Copyright 1993 Rickard E. Faith (faith@cs.unc.edu)
May be distributed under the GNU General Public License

util-linux 1.6

4 Kasım 1996

login(1)

Bu dosya (man1-login.pdf), belgenin XML biçiminin T_EXLive ve belgeler-xsl paketlerindeki araçlar kullanılarak PDF biçimine dönüştürülmesiyle elde edilmiştir.

19 Ocak 2007